

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi merimieseläkelain
14 a §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merimieseläkelain säännöstä, joka koskee merimiehen oikeutta siirtyä vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä niissä tapauksissa, joissa merimies on työttömyyden takia joutunut lopettamaan meripalvelun ennen vanhuuseläkeiän saavuttamista. Ehdotuksen mukaan työttömäksi joutuneen vanhuuseläkeikää lähestyvän

merenkulun palveluksessa olleen työntekijän oikeus siirtyä eläkkeelle palvelusajan perusteella säilyisi nykyisen kolmen vuoden asemesta viisi vuotta.

Ehdotettu muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan siten, että sitä sovellettaisiin vuoden 1988 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Merimieseläkelain (72/56) mukaan pitkään merenkulun palveluksessa olleella työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke alennetussa eläkeiässä palvelusajan perusteella, miehistöön kuuluva aikaisintaan 55 vuoden iästä ja päällystöön kuuluva 60 vuoden iästä. Eläkkeelle siirtyminen alennetussa eläkeiässä edellyttää pääsääntöisesti, että vakuutettu on merenkulun palveluksessa saavuttaessaan eläkeiän. Eläkeikää lähestyvän ja joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi alennetun eläkeiän edellyttämät maksukuukaudet ansainneen työntekijän joutuminen työttömäksi saattaisi merkitä vanhuuseläkeoikeuden menettämistä alennetussa eläkeiässä ja eläkkeelle siirtymisen lykkääntymistä jopa kymmenellä vuodella. Tämän varalta merimieseläkelain 14 a §:ään on otettu säännökset työttömyysajan rinnastamisesta palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen niissä tapauksissa, joissa työttömyys on johtunut aluksen myymisestä, liikenteestä

poistamisesta tai työvoiman supistamisesta taikka siitä, että vakuutettu on irtisanonut työsopimuksensa tai purkanut sen merimieslain 46 tai 49 §:ssä säädetyillä perusteilla. Edellytyksenä on tällöin, että vakuutettu täyttää eläkkeeseen oikeuttavan iän kolmen vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

Suomalaiset varustamot ovat viime vuosina kiristyneessä merenkulun kilpailutilanteessa myyneet aluksiaan ulkomaille. Myös aluskoh-taiset miehitykset ovat pienentyneet. Näin Suomen ulkomaan liikenteen kauppa-aluksista on parin viimeksi kuluneen vuoden aikana poistunut perinteisiä merenkulun työpaikkoja huomattava määrä. Vaikeutuneessa työllisyystilanteessa on erityisesti vanhimpiin ikäluokkiin kuuluvien työntekijöiden vaikea saada työtä merenkulun piiristä. Kauan laivatyössä olleen, usein pitkälle erikoistuneen merimiehen työllistyminen maissa suoritettavaan työhön on monessa tapauksessa epätodennäköistä.

Koska työn saaminen merenkulun nykyisessä ja lähitulevaisuudessa odotettavissa olevassa työllisyystilanteessa on poikkeuksellisen vai-

keaa, aiheuttaa merimieseläkejärjestelmän piiristä poisjääminen työntekijän kannalta kohtuuttomia seurauksia. Voimassa olevan lain 14 a §:n 1 momentin säännös turvaa vanhuuseläkkeelle siirtymisen ansaitussa alennetussa eläkeiässä kolmen vuoden ajan viimeisen merimieseläkeläisä tarkoitetun työsuhteen päättymisestä. Määräajan ylittyessä työntekijän eläkeoikeus muuttuu vapaakirjaeläkeoikeudeksi, jolloin eläkeikä nousee 65 ikävuoteen. Näiden kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi ehdotetaan sanottua 14 a §:ää muutettavaksi siten, että merimiehen oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen ansaitussa alennetussa eläkeiässä säilyisi nykyisen kolmen vuoden asemesta viisi vuotta viimeisen lain piiriin kuuluvan työsuhteen päättymisestä lukien edellyttäen, että muut eläkkeen saamisen edellytykset täyttyvät.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Arvion mukaan ehdotettu lainmuutos tulisi vuosien 1988—1991 aikana koskemaan vuosit-

tain alle kymmentä työntekijää. Tästä aiheutuisi merimieseläkekassalle vuoden 1991 loppuun mennessä arvion mukaan enintään 1,5 miljoonan markan lisäkustannukset. Koska valtio osallistuu merimieseläkejärjestelmän kustannuksiin kolmanneksella, muutoksesta aiheutuu valtiolle arvion mukaan enintään 0,5 miljoonan markan lisäkustannukset.

3. Voimaantulo

Ehdotettu muutos tulisi saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen. Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi, että lakia sovellettaisiin kuitenkin vuoden 1988 alusta.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

merimieseläkelain 14 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain 14 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1038/86), näin kuuluvaksi:

14 a §

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt ennen 14 §:ssä säädetyn iän täyttämistä ja tämä on johtunut aluksen myymisestä, liikenteestä poistamisesta tai työvoiman supistamisesta taikka siitä, että vakuutettu on irtisanonut työsopimuksensa tai purkanut sen merimieslain 46 tai 49 §:ssä säädetyillä perusteilla, rinnastetaan työttömyysaika palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen edellyttäen, että vakuutettu täyttää eläkkeen saamiseen oikeutavan iän viiden vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä ja että hänellä on tältä ajalta

oikeus saada työttömyysturvalain mukaista päivärahaa tai 15 e §:n mukaista työttömyyseläkettä. Työttömyyspäivärahan tai -eläkkeen maksamisen keskeytyminen jätetään kuitenkin huomioon ottamatta, jos keskeytyminen ei ole jatkunut yhdenjaksoisena kuutta viikkoa pitempää aikaa.

—————

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 198 , kuitenkin siten, että sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1988

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*

L a k i

merimieseläkelain 14 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain 14 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1038/86), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

14 a §

Jos vakuutetun työsuhde on päättyneenä ennen 14 §:ssä säädetyn iän täyttämistä ja tämä on johtunut aluksen myymisestä, liikenteestä poistamisesta tai työvoiman supistamisesta taikka siitä, että vakuutettu on irtisanonut työsopimuksensa tai purkanut sen merimieslain 46 tai 49 §:ssä säädetyillä perusteilla, rinnastetaan työttömyysaika palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen edellyttäen, että vakuutettu täyttää eläkkeen saamiseen oikeutavan iän kolmen vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä ja että hänellä on tältä ajalta oikeus saada työttömyysturvalain mukaista päivärahaa tai 15 e §:n mukaista työttömyyseläkettä. Työttömyyspäivärahan tai -eläkkeen maksamisen keskeytyminen jätetään kuitenkin huomioon ottamatta, jos keskeytyminen ei ole jatkunut yhdenjaksoisena kuutta viikkoa pitempää aikaa.

Ehdotus

14 a §

Jos vakuutetun työsuhde on päättyneenä ennen 14 §:ssä säädetyn iän täyttämistä ja tämä on johtunut aluksen myymisestä, liikenteestä poistamisesta tai työvoiman supistamisesta taikka siitä, että vakuutettu on irtisanonut työsopimuksensa tai purkanut sen merimieslain 46 tai 49 §:ssä säädetyillä perusteilla, rinnastetaan työttömyysaika palvelusaikaan määrättäessä oikeutta vanhuuseläkkeeseen edellyttäen, että vakuutettu täyttää eläkkeen saamiseen oikeutavan iän *viiden* vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä ja että hänellä on tältä ajalta oikeus saada työttömyysturvalain mukaista päivärahaa tai 15 e §:n mukaista työttömyyseläkettä. Työttömyyspäivärahan tai eläkkeen maksamisen keskeytyminen jätetään kuitenkin huomioon ottamatta, jos keskeytyminen ei ole jatkunut yhdenjaksoisena kuutta viikkoa pitempää aikaa.

*Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 198 , kuitenkin siten, että sitä sovelle-
taan 1 päivästä tammikuuta 1988 lukien.*